

Hospital General de Granollers
Hospital Universitari
Fundació Privada Hospital Asil de Granollers

Guia docent

Circuit

ITINERARI DOCENT

Farmàcia hospitalària

Març de 2019

Itinerari docent de Farmàcia Hospitalària

ESPECIALTAT DE 4 ANYS

Coordinadora: Dra. María José Canto. Cap d' Estudis
Comissió de Docència Postgraduada

Autors (per ordre alfabètic)

Dr. Albert Planas
Dra. Nuria Rudi

Tutor de residents de la Unitat docent de Farmàcia Hospitalària
Cap de Servei de Farmàcia

Centre:

Fundació Privada Hospital Asil de Granollers

Data d' elaboració: Març de 2018

Número de edició: 3ª edició

Propera revisió: Març de 2022

Aprovat en Comissió de Docència en data: 19 de juny de 2019

Conformatat de l' adjunta a la Direcció General:

Dra. Eva Martín Sánchez

Firma acreditativa

Índex

---

1. Introducció	4
2. Definició	4
3. Objectiu de l' Itinerari docent	4
4. Objectiu docent	4
5. Serveis i unitats que s' impliquen en l' Itinerari docent	5
5.1. Serveis implicats del propi centre	5
5.2. Unitats específiques	5
5.3. Rotacions internes en otros centres	6
5.4. Guàrdies	6
6. Rotacions de primer any	7
7. Rotacions de segon any	10
8. Rotacions de tercer any	12
9. Rotacions de quart any	15
10. Planning de l' Itinerari docent	19
11. Abreviatures	19
12. Altres activitats docents	20
13. Activitats d' Investigació	21
14. Webs d' interès	21

1. Introducció

D'acord amb l'article 11.2 del Reial decret 183/2008 de Febrer pel qual es determinen i classifiquen les especialitats en ciències de la salut i es desenvolupen determinats aspectes de sistema de formació sanitària especialitzada, les comissions de docència han d'aprovar els itineraris o guies formatives tipus que elaboressin els tutors de residents de cada unitat docent.

2. Definició

L'itinerari docent és un manual informatiu que descriu la unitat docent on es realitzarà la residència l'especialitat en qüestió, identifica els docents i determina els rotacions anuals que realitzarà cada resident d'aquella unitat docent detallant els objectius.

3. Objectiu de l' Itinerari docent

L'objectiu primordial d'aquesta guia és originar els plans individuals de formació de cada resident d'acord amb el programa de formació de l'especialitat i ajustat a les característiques pròpies de la unitat docent, independentment del nombre de residents que accedeixin a la formació cada any. Per tant, aquest itinerari ha de ser adaptable a la capacitat docent reconeguda de la unitat docent.

Els plans individuals de formació de cada resident que se'n derivin, tindran com a objectiu que els residents disposin d'una guia docent personalitzada, detallant quines rotacions s'hauran de fer al llarg de la residència i quins són els objectius a aconseguir en cadascuna d'aquestes rotacions .

Les funcions de l'especialista en formació dins el Servei de Farmàcia seran les del farmacèutic de referència i d'acord amb el seu nivell de formació de l'itinerari Docent. Veure Manual ISO i BOE núm. 240 de 7 d'Octubre del 2006.

4. Objectiu docent

En cadascuna de les àrees de formació, el resident ha d'assolir el nivell suficient de coneixements i habilitats, mitjançant l'autoaprenentatge tutoritzat, que serà facilitat pels especialistes del servei i ajudat per mètodes que estimulin la responsabilitat i l'autonomia progressiva del resident. A cada rotació, el resident farà servir regularment els coneixements adquirits en el raonament clínic i coneixerà les guies i protocols de les unitats assistencials per augmentar els nivells de seguretat i eficàcia. Haurà de ser capaç de fer una lectura crítica i identificar el grau d'evidència en el qual se sustenten els protocols.

Finalment, en cada rotació, el resident participarà en totes les activitats habituals dels especialistes tant en els aspectes assistencials com en els de formació, investigació i gestió clínica.

Segons el reflectit en el Programa Oficial de l'Especialitat de Farmàcia Hospitalària aprovat per la Secretaria d'Estat d'Educació, Universitats, Investigació i Desenvolupament del Ministeri d'Educació Cultura i Esport per Resolució de data 20 de maig de 1999 es defineixen 3 nivells d'autonomia en el desenvolupament de les habilitats durant la rotació en el Servei de Farmàcia:

Nivell 1. Les habilitats adquirides permeten al farmacèutic resident dur a terme actuacions de manera independent, sense necessitat de tutela directa, tenint a la seva disposició en qualsevol cas la possibilitat de consultar a l'especialista responsable (tutela indirecta).

Nivell 2. El resident té un extens coneixement però no aconsegueix l'experiència suficient per fer un tractament complet de forma independent.

Nivell 3. El resident ha vist o ha ajudat a determinades actuacions, però no té experiència pròpia.

5. Serveis i unitats que s' impliquen en l' Itinerari docent

Aquest apartat té sentit a partir, un cop més, dels canvis introduïts per el Reial Decret 183/2008 en relació a la redefinició del concepte d'unitat docent. Així, la unitat docent queda definida com "conjunt de recursos personals i materials, pertanyents als dispositius assistencials, docents, d'investigació o de qualsevol altre caràcter que, amb independència de la seva titularitat, es consideren necessaris per a impartir formació reglada en especialitats en Ciències de la Salut pel sistema de residència, d'acord amb el que estableixen els programes oficials de les diferents especialitats ".

5.1. Serveis implicats del propi centre

	Servei	Director	Tutor
Principal	Farmàcia Hospitalària	Dra. Rudi	Dr. Planas
Altres	Medicina Interna	Dr. Llargués	Dra. Soler
	UCI	Dr. Garro	Dr. Iglesias
	Geriatría	Dr. Ariño	Dra. Benavent
	Compres	Sr. Viladecans	Sra. R. Rodriguez
	Dir. de Infermeria	Sra. Tusquellas	Sra. Tusquellas

5.2. Unitats específiques

Serveis	Unitats	Responsables
Farmàcia	Farmàcia ambulatoria	Dr. Seguí
Farmàcia	Nutrició artificial	Dra. Sagalés
Farmàcia	Dispensació hospitalària	Dra. Borrás
Farmàcia	Farmacotecnica	Dr. Planas
Farmàcia	Custodia	Dra. Borrás
Farmàcia	Seguridad	Dr. Planas
Farmàcia	CIM	Dr. Planas
Farmàcia	Assaig clínics	Dr. Seguí
Farmàcia	Validació Prescripcions mèdiques	Dr. Planas
Farmàcia	Productes sanitaris	Dr. Planas
Farmàcia	Gestió	Dra. Rudi
Medicina Interna	Oncologia mèdica/ Hematologia	Dr. Nogué / Dra. Sancho
Medicina Interna	Medicina Interna	Dra. Soler
UCI	UCI	Dr. Iglesias
Geriatría	Geriatría	Dr. Ariño
Urgències	Urgències	Dr. Gemma Planells
Pediatria	Pediatria	Dr. Codina
Servei de Compres	Compres	Sr. Viladecans
Direcció Infermeria	Direcció d' Infermeria	Sra. Tusquellas

5.3. Rotacions internes en altres centres

Rotació	Centre	Unitat	Tutor
Farmacocinètica	Hospital de Sant Pau (Barcelona)	Farmacocinètica	Dra. Ederne Fernández de Gamarra Martínez
Atenció primària	Centre d'Atenció Primària (CAP)	Atenció primària	Dra. Esther Pastor

5.4. Guàrdies

Els residents presten servei d'atenció continuada en el format de guàrdia. Les guàrdies seran els dissabtes de 8h a 16h i els divendres de 16h a 20h. S'iniciaran després de 6 mesos de R1 i sota la supervisió d'un adjunt. A partir d'R2 es realitzaran amb supervisió telefònica.

Durant aquest horari, de caràcter majoritàriament assistencial, les funcions del FIR seran:

- Validació d'ordres mèdiques
- Dispensació de medicaments (dosi unitària, estoc, estupefaents, mostres en investigació, etc.).
- Resolució de dubtes i informació de medicaments al personal sanitari
- Preparació de fórmules magistrals estèrils i no estèrils
- Validació, càlcul i preparació, si cal, de nutrició parenteral
- Validació i preparació, si cal, de quimioteràpia
- Totes aquelles activitats d'acord al seu nivell de responsabilitat, pròpies del servei i no programades que puguin sorgir a demanda, per exemple atenció farmacèutica a pacients externs.

6. Rotacions de primer any

ROTACIÓ: Farmacotècnia

Durada: 11 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Planas

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

(rotació transversal durant tot el primer any)

Objectius competencials:

- Elaborar fórmules magistrals i preparats oficials.
- Elaborar nutricions parenterals d'adult i pediàtriques.
- Reconstituir citostàtics.
- Conèixer el circuit de seguiment de PNT de formulació i adequació de dosi.
- Gestionar informació per a la realització de noves preparacions.
- Conèixer els circuits de treball i les tasques de supervisió del diferent personal tècnic.

Metodologia:

- PNT fórmules magistrals i preparats oficials.
- PNT preparats de nutrició artificial.
- PNT reconstitució de citostàtics.
- Sistema d'informació que dona suport.

ROTACIÓ: Custòdia de medicaments

Durada: 1 mes

Facultatiu responsable: Dra. Borràs

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer els diferents sistemes d'emmagatzematge possibles en el servei de Farmàcia.
- Sistemes d'emmagatzematge estàndard.
- Sistemes automatitzats d'emmagatzematge.
- Tractament específic de productes de conservació especial (nevera, congelador).
- Sistemes de control de condicions de conservació.
- Control de caducitats.

Metodologia:

- PNT de custòdia de medicaments.
- PNT de control de caducitats.
- Bibliografia d'estabilitat de medicaments.
- Bibliografia d'estabilitat de medicaments fora de les condicions estàndard de conservació.

ROTACIÓ: Distribució de medicaments

Durada: 1 mes

Facultatiu responsable: Dra. Borràs

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer els sistemes de reposició d'estocs (cistelles).
- Conèixer els sistemes de distribució a unitats específiques: quiròfans, sales de part, CCEE, UCI.
- Conèixer els sistemes de distribució en dosis unitària.
- Conèixer els sistemes de preparació de carros de dosis unitària.
- Conèixer els sistemes de control de qualitat.
- Conèixer el procés de control i dispensació de medicaments estupefaents i d'especial control.

Metodologia:

- PNT de dispensació interna de medicaments.
- Sistema d'informació que dona suport.

ROTACIÓ: Producte sanitari

Durada: 2 setmanes

Facultatiu responsable: Dr. Planas

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer els sistemes d'emmagatzematge i distribució.
- Conèixer les implicacions que té el material fungible per a l'administració de medicaments.
- Conèixer les possibilitats de catèters, bombes etc.
- Mètodes d'administració complexos (Catèters IV fixos).

Metodologia:

- Rotació en Magatzem general.
- Utilització de material de cura, punció, sondatge etc. mitjançant la rotació amb infermeria en unitats d'hospitalització, CCEE i quiròfans.
- Guia de productes sanitaris EUNSA.
- Catàleg de parafarmàcia Consell General de Col·legis de Farmacèutics.
- Guia de material FPHAG.

ROTACIÓ: Gestió de compres

Durada: 2 setmanes

Facultatiu responsable: Dra. Rudi

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer el procés de subministrament de medicaments al servei.
- Conèixer el programa de gestió de medicaments, gestió de proveïdors, gestió de comandes i facturació.

Metodologia

- . Sistema d'informació que dona suport.

ROTACIÓ: Validació de prescripcions

Durada: 8 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Planas

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer el programa de validació i les seves funcions.
- Validar prescripcions mèdiques sota supervisió.
- Validar ordres mèdiques de totes les unitats d'hospitalització de l'Hospital. Especial interès han de ser aquells malalts que per les especials condicions que presenten requereixin ajustos posològics, exemple: malalts geriàtrics, pediàtrics, insuficiència renal i hepàtica.
- Seguiment pràctic de la política de selecció de medicaments i aplicació del Formulari de l'Hospital. Programa d'intercanvi terapèutic.
- Identificació de problemes relacionats amb medicaments (PRM). Identificació de punts febles i assessorament en la millora de la prescripció farmacològica.
- Registrar intervencions farmacèutiques i RAM.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Supervisió directa de farmacèutics de plantilla.
- PNT de distribució de medicaments.
- Normes de dispensació de medicaments
- Normes de dispensació de medicaments d'especial control.
- Programes de control de pacients amb proves de laboratori alterades.
- Bibliografia mètodes d'administració de medicaments (CIM).
- Bibliografia dosificacions medicaments (CIM).
- Sistema d'informació de suport.

7. Rotacions de segon any

ROTACIÓ: Nutrició artificial

Durada: 5 mesos

Facultatiu responsable: Dra. Sagalés

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Adquirir els coneixements i desenvolupar les aptituds que capaciten per a proporcionar suport nutricional i informació al pacient.
- Seleccionar els components de la nutrició artificial adequant-la a la situació clínica del pacient.
- Elaborar i controlar barreges de nutrients.
- Fer seguiment de pacients sotmesos a nutrició artificial hospitalitzats.
- Realitzar el seguiment i validació de la prescripció i dispensació de la nutrició artificial domiciliària.
- Registrar intervencions farmacèutiques.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Farmacèutic de referència.
- Protocol de nutrició artificial de l'Hospital General de Granollers.
- PNT de preparació de nutrició parenteral.
- Cursos SEFH no presencials LÍNIA.
- Bibliografia disponible a CIM.

ROTACIÓ: Onco-Hematologia

Durada: 6 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Planas/ Dr Nogué/ Dra. Sancho
Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer la metodologia de reconstitució dels tractaments citostàtics.
- Realitzar el control de qualitat de producte acabat segons PNT.
- Buscar informació per establir pautes de tractament onco-hematològic.
- Conèixer les pautes de tractament de les principals neoplàsies.
- Conèixer les pautes de suport i control de símptomes en el malalt en tractament citostàtic.
- Identificar aquells malalts amb necessitat de justes posològics dels tractaments.
- Registrar de PRM i RNM.
- Registrar d'intervencions farmacèutiques.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris.

Metodologia:

- Farmacèutic de referència, Oncòleg de referència Dr. M. Nogué.
- PNT Preparació de citostàtics.
- PNT Control de qualitat dels preparats citostàtics.
- PNT Elaboració de protocols de preparació.
- Rotació amb infermeria especialitzada en l'administració (Hospital de Dia).
- Rotació amb equip d'oncòlegs.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). Ars Pharm 2017; 41: 5-17.
- Sistema d'informació que dona suport.

8. Rotacions de tercer any

ROTACIÓ: Farmàcia ambulatoria

Durada: 6 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Seguí

Dispositiu: Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer el tipus de malalt en tractament amb medicaments d'ús hospitalari i dispensació ambulatoria (MHDA).
- Conèixer la patologia dels malalts atesos.
- Conèixer els grups farmacològics dels medicaments habitualment dispensats.
- Aplicar tècniques de seguiment i millora de l'adherència al tractament en malalts ambulatoris.
- Aplicació de tècniques d'informació i comunicació. Entrevista clínica.
- Conèixer el procés de gestió economicoadministrativa.
- Validació farmacèutica de prescripcions MHDA.
- Registrar intervencions farmacèutiques.
- Registrar PRM i RNM.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris.

Metodologia:

- PNT de dispensació de medicaments a malalts ambulatoris.
- Bibliografia CIM.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). *Ars Pharm* 2017; 41: 5-17.
- Sistema d'informació suport.

ROTACIÓ: Assaig Clínic

Durada: 1 mes

Facultatiu responsable: Dr. Seguí
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer la legislació vigent en relació a la investigació clínica.
- Conèixer els processos de tramitació i autorització dels assajos clínics.
- Conèixer els processos de recepció, elaboració si escau, gestió i dispensació de substàncies, medicaments i productes sanitaris en investigació clínica.
- Conèixer les normes de correcta fabricació aplicades a les mostres en investigació.
- Validació farmacèutica i dispensació de medicació en assaigs clínics.
- Registrar intervencions farmacèutiques.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris.

Metodologia:

- Participar des del Servei de Farmàcia en l'avaluació de protocols en els comitès ètics d'Investigació Clínica.
- Participar en les entrevistes amb els monitors durant les visites d'inici i seguiment.

ROTACIÓ: Farmacocinètica

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dra. Edurne Fernández de Gamarra
Dispositiu: Hospitalari - Extern (Hospital de Sant Pau)

Objectius competencials:

- Conèixer la metodologia farmacocinètica per aconseguir la individualització posològica.
- Seleccionar medicaments i pacients susceptibles de el monitoratge farmacocinètica.
- Establir el temps òptim de Mostreig per a cada situació clínica.
- DISSENYAR i proposar esquemes posològics individualitzats mitjançant càlculs farmacocinètics.
- Introducció a programes informàtics (PKS).
- Elaborar informes farmacoterapèutics individualitzats per a l'Optimització de tractaments farmacològics.

Metodologia:

- Rotació externa a l'Hospital.
- Bibliografia bàsica de farmacocinètica.

ROTACIÓ: Seguretat i centre d'informació de medicaments (CIM)

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. Planas
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer els punts febles del procés del medicament a l'Hospital.
- Conèixer els sistemes d'alerta en seguretat.
- Conèixer els sistemes de notificació d'esdeveniments adversos intra-hospitalaris.
- Conèixer els sistemes de notificació d'esdeveniments adversos extra-hospitalaris.
- Conèixer les bases de dades de registre.
- Conèixer les fonts bàsiques d'informació de medicaments.
- Conèixer bases de dades d'informació de medicaments.
- Preparació d'informes per comissions hospitalàries.
- Registre de consultes al CIM.
- Avaluació de bibliografia.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris.

Metodologia:

- Bibliografia de seguretat en l'ús de medicaments.
- PNT de notificació d'esdeveniments adversos.
- Accés a bases de dades de registre.
- Bibliografia CIM.
- Bases de dades d'informació (Biblioteca Hospital i externes SEFH, COFB).
- Sistema d'informació de suport.

9. Rotacions de quart any

ROTACIÓ: Gestió de farmàcia

Durada: 1 mes

Facultatiu responsable: Dra. Rudi
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Conèixer el procés de subministrament de medicaments al servei.
- Conèixer el programa de gestió de medicaments, gestió de proveïdors, gestió de comandes i facturació.
- Activitats gestió / direcció del Servei de Farmàcia (indicadors de gestió).
- Conèixer el procés d'avaluació de nous medicaments.
- Conèixer el procés d'acreditació per un sistema de certificació de qualitat oficial (ISO)

Metodologia:

- Sistema d'informació que dóna suport.
- Assistència a Comissions de Farmàcia i Terapèutica de la FHAG.

ROTACIÓ: Urgències

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dr. G. Planells
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Validar ordres mèdiques a la unitat de preingrés del servei d'Urgències i en aquells pacients amb més de 24 hores d'estada a URG. Especial interès en aquells malalts, que per les especials condicions que presenten, requereixin ajustos posològics, exemple: malalts geriàtrics, insuficiència renal i hepàtica.
- Revisar Història Clínica per a realitzar seguiment farmacoterapèutic (antecedents patològics, motiu ingrés, medicació domiciliària, dades analítiques)
- Conciliació a l'ingrés de la medicació de domicili amb el tractament prescrit a URG.
- Adequació del tractament a la guia farmacoterapèutica de l'HGG.
- Toxicologia aplicada. Paper del farmacèutic
- Seguretat farmacoterapèutica en el servei de URG. Identificar i registrar de problemes relacionats amb medicaments.
- Treballar conjuntament amb infermeria en l'atenció dels malalts amb especial atenció a les tècniques d'administració dels medicaments.
- Identificar d'aspectes de millora de la teràpia farmacològica seguint esquema d'atenció farmacèutica.
- Mètodes d'administració de medicaments en situació d'emergència i altres tipus de restricció segons l'estat del malalt.
- Registrar intervencions farmacèutiques
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Bibliografia metodologia "SOAP". Corelli et al. Assessment of therapy and pharmaceutical care. In Applied Therapeutics. The clinical use of drugs. Koda-Kimble MA et al eds. 8th edition. 2005.
- Bibliografia general del CIM.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). Ars Pharm 2017; 41: 5-17
- Guia d'utilització d'antibiòtics. Comissió d'infeccions. HGG.

ROTACIÓ: UCI**Durada: 2 mesos****Facultatiu responsable:** Dr. Iglesias
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)**Objectius competencials:**

- Passada de visita a UCI amb l'equip mèdic
- Treball conjunt amb l'equip de la unitat en l'atenció dels malalts amb especial atenció a les tècniques d'administració dels medicaments.
- Aplicació de metodologia d'anàlisi per problemes en la passada de visita.
- Identificació de problemes relacionats amb medicaments.
- Identificació d'aspectes de millora de la teràpia farmacològica seguint esquema d'atenció farmacèutica.
- Mètodes d'administració de medicaments en situació d'emergència i altres tipus de restricció segons l'estat del malalt.
- Registrar PRM i RNM.
- Registrar intervencions farmacèutiques
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Bibliografia metodologia "SOAP". Corelli et al. Assessment of therapy and pharmaceutical care. In Applied Therapeutics. The clinical use of drugs. Koda-Kimble MA et al eds. 8th edition. 2005.
- Bibliografia general del CIM.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). Ars Pharm 2017; 41: 5-17
- Guia d'utilització d'antibiòtics. Comissió d'infeccions. HGG.

ROTACIÓ: Atenció Primària

Durada: 2 mesos

Facultatiu responsable: Dra. E. Pastor
Dispositiu: Atenció Primària – Extern.

Objectius competencials:

- Conèixer les aplicacions informàtiques per al seguiment dels tractaments farmacològics.
- Conèixer les aplicacions informàtiques en el seguiment de tractaments crònics, malalts polimedicats i grups farmacològics d'especial control.
- Conèixer els sistemes de seguiment de tractaments i comunicació amb metges d'Atenció Primària.
- Conèixer els Índexs de Qualitat de la Prescripció Farmacèutica (IQF)
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Rotació externa del servei de Farmàcia.
- Infraestructura pròpia del servei a on es fa la rotació.

ROTACIÓ: Medicina Interna

Durada: 1 mes

Facultatiu responsable: Dra. Soler
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)

Objectius competencials:

- Rotació en el servei de Medicina Interna. Passi de visita amb l'equip mèdic assignat.
- Seguiment de la política antiinfecciosa a l'Hospital.
- Aplicació de la metodologia d'anàlisi per problemes en la passada de visita.
- Identificació i registre de problemes relacionats amb medicaments.
- Identificació d'aspectes de millora de la teràpia farmacològica seguint esquema d'atenció farmacèutica.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Bibliografia metodologia "SOAP". Corelli et al. Assessment of therapy and pharmaceutical care. In Applied Therapeutics. The clinical use of drugs. Koda-Kimble MA et al eds. 8th edition. 2005.
- Bibliografia general del CIM.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). Ars Pharm 2017; 41: 5-17Guía d'utilització d'antibiòtics. Comissió d'infeccions FHAG.

ROTACIÓ: Geriatria**Durada: 2 mesos****Facultatiu responsable:** Dra. Benavent
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)**Objectius competencials:**

- Rotació en el servei de Geriatria i Hospital de dia. Passi de visita amb l'equip mèdic tant al malalt hospitalitzat com d'atenció socio sanitària.
- Conèixer els aspectes diferencials entre el malalt geriàtric i l'adult jove.
- Aplicació de la metodologia d'anàlisi per problemes en la passada de visita.
- Identificació i registre de problemes relacionats amb medicaments.
- Identificació d'aspectes de millora de la teràpia farmacològica seguint esquemes d'atenció farmacèutica.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Bibliografia metodologia "SOAP". Corelli et al. Assessment of therapy and pharmaceutical care. In Applied Therapeutics. The clinical use of drugs. Koda-Kimble MA et al eds. 8th edition. 2005.
- Bibliografia general del CIM d'aspectes geriàtrics i socio sanitaris en general.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). Ars Pharm 2017; 41: 5-17

ROTACIÓ: Pediatria**Durada: 1 mes****Facultatiu responsable:** Dr. Codina
Dispositiu Hospitalari (FPHAG)**Objectius competencials:**

- Rotació en el servei de Pediatria. Passi de visita amb l'equip mèdic.
- Incorporar els coneixements de la farmacoteràpia en la població pediàtrica per al tractament de les malalties més rellevants.
- Coneixement de la fisiopatologia i de la farmacoteràpia de les malalties pediàtriques més rellevants.
- Coneixement de la problemàtica de la utilització de medicaments en població pediàtrica.
- Conèixer els aspectes diferencials entre el malalt pediàtric i l'adult.
- Aplicació de la metodologia d'anàlisi per problemes en la passada de visita.
- Identificació i registre de problemes relacionats amb medicaments. Identificació d'aspectes de millora de la teràpia farmacològica seguint esquemes d'atenció farmacèutica.
- Adquirir i desenvolupar habilitats de comunicació amb la resta de professionals sanitaris

Metodologia:

- Bibliografia metodologia "SOAP". Corelli et al. Assessment of therapy and pharmaceutical care. In Applied Therapeutics. The clinical use of drugs. Koda-Kimble MA et al eds. 8th edition. 2005.
- Bibliografia general del CIM d'aspectes geriàtrics i socio sanitaris en general.
- Tercer Consens de Granada sobre Problemes Relacionats amb Medicaments (PRM) i Resultats associats als Medicaments (RNM). Ars Pharm 2017; 41: 5-17

10. Planning de l'itinerari docent

2019-2023												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
R1	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	FTC	
	CUS	DIS	PS/GESTIO	FA	NA	OH	VAL	VAL	VAL	VAL	VAL	
R2	NA	NA	NA	NA	NA	OH	OH	OH	OH	OH	OH	
R3	FA	FA	FA	FA	FA	FA	EC	FCN	FCN	CIM SEG	CIM SEG	
R4	GES	URG	URG	UCI	UCI	PED	AP	AP	MI	GER+ HD	GER	

11. Abreviatures

CUS: CUSTODIA

VAL: VALIDACIÓ

NA: NUTRICIÓ ARTIFICIAL

AMBULATORIA

MI: MEDICINA INTERNA

EC: ASSAIG CLÍNIC

PED: PEDIATRIA

DIS: DISTRIBUCIÓ

PS: PRODUCTE SANITARI

SEG: SEGURETAT

OH: ONCO-HEMATOLOGIA

UCI: CURES INTENSIVES

URG: URGENCIES

CIM: CENTRE D' INFORMACIÓ

FTC: FARMACOTECNIA

FCN: FARMACOCINÉTICA

FA: FARMÀCIA

GES: GESTIÓ

GER: GERIATRIA

AP: ATENCIÓ PRIMARIA

12. Altres activitats docents

SESSIONS:

Contingut	Freqüència	Dia/hora
Bibliogràfica	Mensual (3r dilluns/mes)	Dilluns 11h
Monogràfica	Setmanal (menys 3r dilluns/mes)	Dilluns 11h
Organitzativa	Setmanal	Dimarts 13h
Jornades / cursos / congressos / comitès / casos clínics	Quinzenal	Dimecres 11h
Sessió general hospital	Setmanal	Dijous 8.15h

ALTRES ACTIVITATS:

El resident assistirà a les sessions i seminaris impartits en les diferents unitats clíniques en les quals estigui rotant.

Durant cada any de residència i segons les rotacions establertes, el SF fomentarà la participació del resident en congressos i cursos (presencials o online). Els cursos es seleccionaran de manera consensuada pel tutor i el cap de servei a proposta dels residents i adjunts del servei.

	CURSOS	CONGRESSOS
R1	Pediatría Vall d'Hebron, Hemoderivats Vall d'Hebron	
R2	Antibiòtics H. Mar MHDA Germans Trias i Pujol	SEFH SENPE
R3	Farmàcia Clínica Sant Pau Aula Fir Avaluació de Medicaments (1)	EAHP
R4	Curso GIMUR RedFaster (1)	

(1) Segons disponibilitat del Servei

13. Activitats d' Investigació

El farmacèutic resident serà conscient de les conseqüències científiques, ètiques i legals de la participació del servei de farmàcia en investigació clínica amb medicaments i productes sanitaris, així com del seu paper en els respectius comitès implicats. Es tracta d'una activitat transversal amb diferents objectius al llarg del període de formació que comprèn diferents activitats com la gestió de les mostres en investigació, la realització de projectes de recerca propis o en col·laboració amb altres professionals i la participació en publicacions i congressos científiques .

14. Webs d' interès

Els programes de formació de les diferents especialitats es poden trobar a l'adreça:

<http://www.sefh.es>

Recursos i enllaços útils per a cada rotació es poden trobar als grups de treball de la SEFH:

<http://www.sefh.es/grupos-de-trabajo-entrada.php>